

Indringende ervaringen raken gevoelige snaar bij studenten

Geplaatst op 7 maart 2018

Elk jaar beginnen honderden, zo niet duizenden, jongeren aan een sociale opleiding. In 2016 alleen al waren er 2.322 nieuwe studenten voor de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) en 1.467 bij Pedagogiek. Brede opleidingen, waarvan een deel van de studenten uiteindelijk in de jeugdhulpverlening komt te werken.

In de vier jaar dat zo'n opleiding duurt, leren de studenten ontzettend veel. Ze moeten stapels aan boeken kopen, naar colleges en werkgroepen en stages volgen. Zo werkt een opleiding nou eenmaal. Maar het overgrote deel van de opleiding bestaat uit het leren van de theorie. De praktijk komt tijdens de stages aan bod. Momenten waar je direct aan het werk gaat en vaak niet veel tijd hebt om te reflecteren op de mensen en ervaringen die je tijdens die stages tegen komt. Wat gaat er om in de mensen waarmee je werkt? Wat is hun achtergrond? En hoe kan ik hen helpen – door aan te sluiten op de wensen en behoeften die ze hebben?

Jongeren van het jeugdzorgorganisatie Entrea doen daar wat aan. Sinds een paar jaar geven ze voorlichtingen op hogescholen om studenten meer te leren over de achtergrond van jongeren waarmee ze later moeten werken. Wat er in hen omgaat, waar ze vandaan en wat zij nodig hadden in de tijd dat ze met jeugdzorg te maken hadden.

Twee keer een volle collegezaal

De voorlichtingen worden druk bezocht. Zowel op maandag als woensdag zit de Nijmeegse collegezaal van de opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) bijna vol en krijgen Noortje en Daan een uur te krijgen om te vertellen over hun achtergrond en de ervaringen die ze met jeugdzorg hebben. Ruim 120 studenten SPH luisteren geconcentreerd, zonder tussendoor op hun laptop of telefoon te kijken. Je kan zien dat iedereen oprecht geïnteresseerd is in de boeiende leerstof.

Tijd, ruimte en aandacht voor een jongere

Noortje trapt af – na een stoeipartij met de microfoon – met haar persoonlijke verhaal. Ze vertelt dat ze

hier staat namens de jongerenraad van Entrea. Dat is een groep jongeren die zich actief bezighouden met het beleid van de jeugdzorgorganisatie. Entrea biedt heel veel verschillende soorten hulp, zoals ambulante hulpverlening maar ook residentieel verblijf (bijvoorbeeld in een gezinshuis). Noortje is zelf in contact gekomen met Entrea nadat het thuis een stuk minder ging. Haar ouders kwamen terecht in een vechtscheiding en zij nam thuis de ouderrol op zich. Dat was voor haar erg. Via Pro Persona (een GGZ-instelling) kreeg ze al enkele jaren in behandeling, maar dat bleek niet voldoende.

Tegelijk ging Noortje bij Entrea in Nijmegen wonen. Daar ging de behandeling door en kwam op een gegeven moment naar voren dat er in haar jeugd sprake was geweest van seksueel misbruik. En dat Noortje daar een zwaar trauma aan had overgehouden. Ze koos – samen met haar behandelaar – voor een intensieve traumabehandeling, waar blootstelling aan het trauma centraal stond. En dat continu, vier dagen per week, twee weken lang, werd herhaald. Door gesprekken en tekeningen kon ze het trauma confronteren. Daar was wel een goede band met haar behandelaar voor nodig, die Noortje ook de ruimte en aandacht gaf om samen de behandeling in te gaan. Nu woont Noortje zonder begeleiding op zichzelf, maar ze merkt dat ze af en toe een steuntje in de rug nodig heeft. Want het gaat niet allemaal vanzelf en een trauma verwerk je ook niet van de ene op de andere dag. Daar is tijd voor nodig, die je een jongere moet gunnen.

Iedere jongere heeft zijn eigen verhaal

Daan stapt met een enorme onbevangenheid naar de microfoon toe: “Hier staan voelt net alsof ik een directeur ben.” Zijn humor zorgt ervoor dat de studenten ontspannen naar zijn verhaal kunnen luisteren. Een verhaal met een lange geschiedenis. Daan heeft al sinds groep 4 met hulpverlening te maken. Het begon met huiselijk geweld, waarna er crisishulpverlening en therapie met zijn broer en vader werd gestart. Daan legt uit dat het een complexe gezinssituatie was. Zowel hij als zijn vader hebben autisme en bij zijn vader uit dat zicht soms explosief. Daan kan zelf minder goed tegen teveel prikkels. Toen hij ouder werd, scheidde zijn ouders en kreeg zijn vader vaker te maken met depressies. Zijn broer kreeg ambulante begeleiding en Daan sloot zich steeds meer af, ging veel gamen en woonde meer en meer bij zijn moeder. Hij voelde zich steeds slechter en in 2014 deed hij een zelfmoordpoging. Daarna is zijn toch langs instellingen begonnen. Eerst bij Karakter, daarna bij het Leger des Heils en uiteindelijk bij Entrea.

Voor zowel Daan als de begeleiders bij jeugdzorg was dat lastig. Daan kan door zijn autisme de controle moeilijk uit handen geven en de begeleiders wisten niet goed welke problemen nu door het autisme, de thuissituatie of gewoon de puberteit kwamen. Het was een heel complexe situatie. Nu woont Daan, net als Noortje, op kamertraining en krijgt hij nog therapie om zijn emoties te reguleren. Dat helpt wel, maar sommige momenten zijn lastig. Toch lukt het Daan om een opleiding tot gespecialiseerd pedagogisch medewerker te volgen én wil hij daarna doorstromen naar een hbo-opleiding. Hij wil daarmee ook laten zien dat jongeren in jeugdzorg niet alleen problemen hebben, maar ook heel veel talenten en mogelijkheden. En dat ieder mens uniek is en daarom ook een eigen benadering vraagt.

Verdiep je in de verhalen van jongeren

Naast dat de verhalen van Noortje en Daan ontzettend indringend waren voor de aanwezige studenten, bevatten ze ook een leerzame les. Namelijk dat je in de jeugdhulpverlening altijd (met uitroepetekens!) in contact moet blijven met de jongere. Voor Noortje en Daan is dat het belangrijkste wat een hulpverlener kan betekenen. Zonder het contact is er geen vertrouwen en zonder vertrouwen is er geen vooruitgang. Alleen wanneer er contact is, kunnen jongere duidelijk aangeven wat ze nodig hebben. En kan je als hulpverlener ook inschatten wanneer *nee* ook echt *nee* is. Soms lukken dingen gewoon nog niet en dat kan je alleen goed inschatten als je een jongere ook goed kent. Probeer je daarom ook te verdiepen in de problematiek waar jongeren mee te maken hebben. Ze moeten het al vaak genoeg uitleggen en dat kan vermoeiend zijn. Tegelijk leer je jongeren dan weer beter kennen. En kan je hen laten meepraten over de behandeling, therapie of begeleiding die zij krijgen. Zie hen dus niet alleen als die diagnose of het label wat ze opgeplakt hebben gekregen. We zijn allemaal mensen.

In de kern gaat het dus om contact. Contact tussen mensen, zonder al het gedoe wat al bij de hulpverlening hoort. Naast de persoonlijke verhalen van Noortje en Daan, is dat de belangrijkste les die de studenten hebben geleerd. Geen studieboek dat het zo duidelijk uit kon leggen.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Kwaliteit jeugdzorg](#)